

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Advertenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

aut probabilioritas non nisi objectivè existat in mente, seu sit objectum immediatè affirmatum ab ipso iudicio reflexo evidenti.

§. II.

Advertenda.

SUMMARIUM.

Varietas T.T. opinando ostendit limitationem humanæ mentis, & docet demissè de se sentendum, n. 17.

Quam mira in re præsentis Theologorum varietas, & contrarietas, à n. 18. ad 22.

Judicium cadens supra probabilitatem aequalem, aut inaequalem debet esse certum, n. 23.

Semper necessarium est iudicium reflexum certum de objectivâ probabilitate, n. 24. 25.

Non est faciendus transitus à iudicio reflexo supra licitum usum opinionis subjectivè probabilis, aut probabilioris, ad iudicium reflexum certum de objectivâ probabilitate, aut probabilioritate opinionis, n. 26.

Triplex potest esse in præsentis questio, n. 27.

Lis tota reducitur, an licitum sit operari sub solo iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis, suspensio omni directo subjectivè probabili, aut probabiliori de ejusdem veritate? n. 30.

An autem hoc liceat, etiam stante iudicio directo de falsitate opinionis, quam sequor, perinde est pro præsentis questione; sive hoc affirmetur, sive negetur, n. 30. 31.

N. 17.

Primo præterire nequeo miram Theologorum inter se opinandi contrarietatem, non tantum ut humanæ mentis ignorantia constet, quantum, ut experientia ipsa discamus, nostris opinionibus non multum fidere, nec cuique opinioni propriæ fictitiæ certitudinem moralem, aut fixam, & firmam veritatis determinationem appingere, prout moris est Probabilioristis, & Certitudinistis, qui cuilibet propriæ opinionis firmam veritatem, aut certitudinem moralem tribuunt.

N. 18.

Aliqui enim ex T.T. nempe Reflexistæ, tam Probabilistæ, quam Probabilioristæ (sunt enim aliqui Probabilioristæ, qui sunt Reflexistæ, ut dixi d. 19. sect. 4.) contendunt, quod præter iudicium directum subjectivè, & exercitè probabile, aut probabilius, ne quis formaliter peccet, aut formaliter honestè operetur, & de utroque certus sit, requiratur reflexum certum de licito usu cuiusque opinionis directæ, certò probabilis, aut probabilioris, subjectivè existentis in mente iudicium; adeo ut si hoc certum reflexum iudicium desit, eo ipso peccabitur

formaliter, quatenus homo operabitur sine iudicio certo de non peccato formali, & de formali honestate operationis.

E contra alij tam Probabilistæ, nempe P. Sanch. P. Vasqu. quam Probabilioristæ, nempe P. Eliz. P. Thyrs. Palanco, & alij negant necessarium esse tale iudicium reflexum certum de licito usu opinionis probabilis, aut probabilioris, sed satis esse directum certò probabile, aut probabilius.

Similiter loquendo, non de iudicio certo reflexo supra licitum opinionis probabilis, aut probabilioris usum, sed de iudicio reflexo supra certitudinem probabilitatis, aut probabilioritatis, aliqui T.T. tam Probabilistæ, quam Probabilioristæ docent, quod ad sine peccato formali, aut cum formali honestate operandum, satis se solo sit, vel solum iudicium directum exercitè, & subjectivè probabile, aut probabilius sine iudicio reflexo de certâ objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis; vel satis se solo esse solum iudicium reflexum de certâ objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis, sine iudicio directo certò probabili, aut probabiliori, subjectivè existente in mente.

Econtra alij negant necessarium, immò, quod plus est, negant satis esse se solo iudicium reflexum de certâ objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis; quin affirmant necessarium semper esse, immò se solo satis esse iudicium directum subjectivè probabile, aut probabilius de veritate opinionis, ne quis formaliter peccet, & ut quis honestè formaliter operetur.

Ecce insignis Theologorum inter se contrarietas. Iudicium directum subjectivè probabilius de veritate opinionis se solo satis est, ne quis formaliter peccet, & ut quis honestè formaliter operetur, nec necessarium est, immò insufficiens prorsus est solum iudicium reflexum de certâ objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis directæ. Ita P. D. Thyrsus, P. Muciel. Palanco, P. D. M. Gonet. M. Mercor. P. Eliz. & alij. Tam iudicium directum subjectivè certò probabile, vel probabilius de veritate opinionis se solo satis est, quam se solo satis est iudicium reflexum de certâ objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis. Ita Probabilistæ, & ex Probabilioristis M. Pasterinus, & P. Scild.

Secundò præterire nequeo, quod si iudicium reflexum cadens supra licitum usum cuiusvis opinionis certò probabilis, aut probabilioris, aut moraliter certæ, sit moraliter certum, sive non sit moraliter certum

attamen indubitabile est, quod iudicium reflexum cadens supra objectivam probabilitatem, aut probabilioritatem, aut moralem certitudinem veritatis opinionis, esse debeat evidens, aut certus, nisi enim certitudo moralis, aut probabilioritas, aut probabilitas objectiva veritatis opinionis sit certa, aut evidens, non licet sequi ullam opinionem subjective probabilem, aut probabiliorē, aut moraliter certam, ut plerique merito supponunt, & ego fusc ostendi d. 18. sect. 3. ut enim aliquam opinionem licite sequar, debet mihi esse certo probabilis, aut probabilior, aut moraliter certa; seu debeat saltem esse certus de objectivā certitudine morali, aut probabilioritate, aut probabilitate veritatis opinionis.

Tertio præterire nequeo, quod sive iudicium reflexum certum de licito usu cuiusvis opinionis subjective probabilis, aut probabilioris, aut moraliter certæ, sit necessarium, præter iudicium directum subjective certo probabile, aut probabilis, aut moraliter certum, sive, inquam, hoc iudicium reflexum sit necessarium, ne quis formaliter peccet, & ut quis honeste formaliter operetur, ut volunt Reflexistæ; sive illud iudicium reflexum necessarium non sit, ut nos docuimus; hoc tamen indubitabile est, quod ne quis formaliter peccet, aut ut quis honeste formaliter operetur, necessarium semper sit prævium iudicium reflexum evidens, aut certum de objectivā probabilitate, aut probabilioritate, aut certitudine morali veritatis opinionis. Etenim aliud est, quod, ne formaliter peccem sequendo opinionem certo subjective probabilem, aut probabiliorē, necessarium non sit iudicium certum reflexum de licito usu cuiusvis opinionis subjective certo probabilis, aut probabilioris; aliud est, quod, ne formaliter peccem sequendo opinionem certo subjective probabilem, aut probabiliorē, necessarium non sit iudicium reflexum certum, aut evidens de certā objectivā probabilitate, aut probabilioritate opinionis. Illud d. 19. negavimus necessarium: hoc d. 18. necessarium affirmavimus; nec iudicium reflexum certum (si tamen est certum) de licito usu cuiusvis opinionis certo subjective probabilis, aut probabilioris, aut moraliter certæ confundi debet cum iudicio reflexo certo, aut evidenti de certā objectivā probabilitate, aut probabilioritate, aut morali certitudine veritatis opinionis.

Dixi, si certum est iudicium reflexum de licito usu cuiusvis opinionis subjective certo probabilis, aut probabilioris, aut moraliter certæ; nam Probabilioristæ contra Pro-

babilitas negant concipi posse iudicium moraliter certum de licito usu cuiusvis opinionis certo probabilis; nos tamen diximus concipi posse, si præmissæ formentur, ut a nobis formantur; & satis est, ut iudicium illud reflexum sit Probabilistis moraliter certum. Similiter Certitudinistæ negantes licitum sequi opinionem probabiliorē minus tutam, negant formari posse iudicium moraliter certum de licito usu opinionis certo probabilioris minus tutæ; attamen ipsi Probabilioristæ tuentur posse tale certum iudicium formari, non quidem certum ipsis Certitudinistis, sed certum ipsis Probabilioristis. Demum negantes ne quidem satis esse moralem certitudinem veritatis opinionis minus tutæ, ut eam licite sequamur, sed necessario debere opinionem esse in se veram, & saltem requiri evidentiam moralem veritatis, negant formari a Certitudinistis posse iudicium certum de licito usu cuiusvis opinionis moraliter certæ minus tutæ; attamen ipsi Certitudinistæ contra hos Doctores pro solā veritate militantes, aut pro evidentia veritatis opinionis minus tutæ, ut eam licite sequamur, dicunt formari a se tale iudicium certum, etsi ab Adversariis non formetur.

Quarto præterire nolo, non esse in præfenti permittendum transitum à iudicio reflexo supra licitum usum cuiusvis opinionis subjective certo probabilis, aut probabilioris, aut moraliter certæ, (quod iudicium reflexum, si sit, si non sit, immo repugnet, ut sit moraliter certum, nihil modo contendo) ad iudicium reflexum cadens supra certam objectivam certitudinem moralem, aut probabilioritatem, aut probabilitatem veritatis opinionis directæ, quod semper debet esse certum. Sicut enim ad sine peccato formali, aut cum honestate formali operandum nullatenus satis est opinio subjective probabilis, aut probabilior, nisi sit certo probabilis, aut probabilior, ita neque satis erit ipsa opinio objective probabilis, aut probabilior, nisi ea objectiva probabilitas, aut probabilioritas sit moraliter certa, aut evidens. Atque adeo suppono tamquam indubitatum, quod ipsa objectiva probabilitas, aut probabilioritas debeat, immo sit moraliter certa, aut evidens, ut quæstioni locus sit.

Quinto præterire nolo triplicem hic esse N. posse questionem. Prima est, an liceat operari sub solo iudicio certo reflexo de objectivā probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis, suspensio omni prorsus directo iudicio, subjective probabili, aut probabiliori, tum de veritate, tum de falsitate opinio-

N. 14.

N. 26.

N. 27.

N. 25.

opinionis directæ? Secunda est, an liceat operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis directæ, conjuncto tamen cum iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori de veritate ejusdem opinionis? Tertia est, an liceat operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis directæ, conjuncto tamen cum iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori de falsitate ejusdem opinionis? Etenim non repugnat, ut dum iudico opinionem A esse certò probabilem, simul probabiliter iudicem esse veram: immò non repugnat, ut dum iudico opinionem A esse certò probabilem, simul probabiliter iudicem esse falsam; hoc enim toties evenit, quoties stamus inter opiniones inter T.T. valde incertas; quilibet enim, si eâ, quam decet, modestiâ, ratiocinetur, alienam, quam iudicat falsam, iudicat simul esse sibi certò probabilem: ergo non repugnat, ut simul, & semel concipiam hæc duò iudicia; unum reflexum certum de objectivâ probabilitate veritatis opinionis directæ; aliud directum incertum purè probabile de falsitate ejusdem opinionis certò probabilis objective.

N.
28.

Porro ex triplici quæstione allatâ, secunda à nemine negatur juxta principia, quæ quilibet sibi statuit circa licitum usum opinionis subjective probabilis, aut probabilioris. Qui enim docent licitum usum cujusvis opinionis subjective probabilis, eo ipso affirmabunt, licitum operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate veritatis opinionis, conjuncto cum iudicio directo subjective probabili de veritate ejus opinionis. Qui verò unice admittunt licitum usum opinionis subjective probabilioris, eo ipso negabunt licitum operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate veritatis opinionis, etsi unito cum iudicio directo subjective probabili de veritate ejus opinionis, & unice affirmabunt licitum operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilioritate veritatis opinionis, unito cum iudicio directo subjective probabili de veritate ejus opinionis: ergo secunda quæstio à nemine juxta principia à se statuta negari potest.

N.
29.

Quapropter tota lis reducitur ad primam, & tertiam quæstionem. Prima erat, an liceat operari sub solo iudicio reflexo certo de probabilitate, aut probabilioritate objective veritatis opinionis, suspensio omni iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori de veritate ejusdem opinionis? Tertia, &

longè difficilior erat, an liceat operari sub iudicio reflexo certo de probabilitate, aut probabilioritate objective veritatis opinionis, conjuncto, non quidem cum iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori de veritate ejusdem opinionis; sed conjuncto cum iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori de falsitate ejusdem opinionis? ex. gr. an liceat operari sub hoc iudicio reflexo certo de probabilitate, conjuncto cum hoc directo subjective probabili, aut probabiliori de falsitate ejusdem opinionis, Certò probabile est picturam licere, attamen iudico non licere.

Hæc autem tertia quæstio à nobis latè discussa fuit d. 12. ibi enim ostendi, quod possimus, tam retentâ, quam dimittâ propriâ opinione, opinari, & operari juxta antiquam. Hoc scio, quod in ordine ad quæstionem sequentibus Disputationibus discutendam nihil prorsus conducatur hæc tertia quæstio: si ve enim liceat, si ve non liceat operari sub iudicio directo speculativo subjective probabili, aut probabiliori de opinionis falsitate, conjuncto cum iudicio reflexo certo de ejusdem opinionis falsâ probabilitate, non inde infertur quod non liceat operari sub solo iudicio reflexo de certâ probabilitate veritatis opinionis, suspensio omni prorsus iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori, versante circa opinionis veritatem, aut falsitatem.

Ratio est manifesta; quia non licentia operandi oriri potest ex complexo utriusque iudicii, quorum unum est directum de opinionis falsitate, ex. gr. *Non licet commutatio officij*; alterum est reflexum, & certum de probabilitate veritatis ejusdem opinionis falsæ, ex. gr. *Certò probabile est licere commutationem officij*. E contra, si omne iudicium directum suspendatur, adest unice iudicium reflexum certum, nempe, Certò probabile est licere officij commutationem; quidquid sit, an opinio practica asserens licere, sit speculative vera, aut speculative falsa: ergo ex eo, quod non liceat operari sub iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate veritatis opinionis, conjuncto cum iudicio directo subjective probabili, aut probabiliori, de falsitate ejusdem opinionis directæ, non infertur, quod illicitum quoque erit operari sub solo iudicio reflexo de certâ probabilitate objective veritatis opinionis, separato ab omni iudicio directo de ejusdem opinionis certò probabilis falsitate.

SEC.

SECTIO II.

*Mea mens circa fessicientiam, aut insufficien-
tiam solius iudicii reflexi evidētis, de obje-
ctivā Certitudine morali, aut Probabi-
litate, aut Probabilitate ve-
ritatis opinionis.*

§. I.

Conclusiones.

SUMMARIUM.

*Dico satis se solo iudicium reflexum evidens de
moralis certitudine veritatis, suspēso directo
moraliter certo de veritate opinionis, n. 33.*

*Satis quoque se solo iudicium reflexum de obje-
ctivā probabilioritate, suspēso omni directo
de veritate, & omni reflexo de minori proba-
bilitate, n. 34.*

*Satis etiam se solo iudicium reflexum de equali
probabilitate, n. 35.*

*Satis demum se solo iudicium reflexum certum
de minori probabilitate objectivā, suspēso
tum omni reflexo certo de maiori objectivā
probabilitate, tum directo subjectivē minus
probabili de veritate opinionis, n. 37.*

In quo conveniant dictæ conclusiones, n. 38.

In quo disconveniant, n. 39. 40. 41.

*Sermo in presenti semper est de suspēssione omnis
iudicii, tum certi reflexi de probabilitate, aut
probabilioritate oppositi, tum directi compo-
sibilis cum reflexo certo de probabilitate, aut
probabilioritate veritatis opinionis, ib. & 42.*

*Certitudo, & probabilioritas sumi potest res-
pectivē, & absolutē. Quid utraque? n. 43.*

*Si opinio est mihi moraliter certa, opposita non est
probabilis, si verò est tantum probabilior, op-
posita est minus probabilis, n. 45.*

*Et ideo cum iudicio reflexo certo de objectivā
moralis certitudine opinionis non fiat aliud re-
flexum de objectivā probabilitate; fiat autem
cum reflexo certo de objectivā probabilioritate
aliud reflexum certum de objectivā minori
probabilitate, ibid.*

*Est quoties una est certò probabilior, opposita sit
certò probabilis, non tamen quoties una est
certò probabilis, opposita etiam est certò proba-
bilis, n. 46.*

*Si veritas opinionis A est certò probabilis, etiam
falsitas ejusdem opinionis A est talis; & ve-
ritas opinionis B est etiam talis, n. 47.*

*Quātum augetur probabilioritas veritatis unius
opinionis, tantum decrevit probabilitas falsi-
tatis ejusdem, & veritatis opposita opinionis,
ibid.*

*In presenti omnes propositiones sunt modales, &
non transcendunt ad absolutas, n. 48.*

*Modalis nil absolutē affirmat de veritate, sed
unicè modum veritatis, ibid.*

*Potest modus esse certò verus, & dictum esse evi-
denter falsum, n. 49.*

*Nulla illatio à certitudine morali, aut probabi-
litate veritatis ad veritatem, n. 50. 51.*

L Oquor in presenti unicè, & præcisè de N.
solo iudicio evidenti reflexo supra obje-
ctivā certitudinem moralem, aut probabi-
litate, siue maiorem, siue æqualem, siue
minorem, veritatis opinionis; & quæro, an
tale iudicium reflexum evidens de solā obje-
ctivā certitudine morali, aut probabilitate,
siue maiori, siue æquali, siue minori, se so-
lo, seu ut separatim ab omni alio iudicio, si-
ve evidenti reflexo supra objectivā proba-
bilitatem veritatis opinionis oppositæ, si-
ve directo subjectivē moraliter certo, aut
probabili, sit satis ad fine
peccato formali, aut cum formali honestate
operandum? Ut autem mea mens faciliè pa-
teat, pono sub unicum conspectum conclu-
siones, seorsim tamen probandas, tantò ma-
gis, quòd una plurimùm prodest alteri, &
veritas unius longè clarior, aditum parat ve-
ritati alterius non ita notæ.

Dico 1. Ad fine peccato formali, & ad N.
honestè formaliter operandum, satis se solo
est iudicium reflexum evidens de objectivā
certitudine morali veritatis opinionis, sus-
pēso omni iudicio directo subjectivē mora-
liter certo de ejusdem opinionis veritate.

Dico 2. Ad fine peccato formali, & ad for-
maliter honestè operandum, satis se solo est
iudicium reflexum evidens de objectivā
probabilioritate practicā veritatis opinionis,
suspēso omni iudicio directo subjectivē
probabili, practicè de veritate, & omni di-
recto minus probabili de falsitate ejusdem
opinionis, (si hoc est possibile) immò sus-
pēso quoque omni iudicio reflexo evidenti
de minori objectivā probabilitate falsitatis
ejusdem opinionis, si tale iudicium reflexum
de minori probabilitate falsitatis possibile sit.

Dico 3. Ad fine peccato formali, aut cum N.
formali honestate operandum, satis se solo est
iudicium reflexum evidens de objectivā
equali probabilitate practicā veritatis opi-
nionis, suspēso tum omni iudicio directo
subjectivē practicè probabili tam de verita-
te, quàm de falsitate ejusdem opinionis; tum
omni reflexo evidenti de objectivā equali
probabilitate falsitatis ejusdem opinionis,
seu, quod idem est, æquali objectivā proba-
bilitate veritatis opinionis oppositæ.

Dico 4. Ad fine peccato formali, aut ho-
nestè formaliter operandum, satis se solo est
iudicium